Conselleria d'Educació i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu

Maig 2024

Avaluació diagnòstica 2023-2024
2n d'educació secundària obligatòria

Competència en comunicació lingüística en llengua catalana

MODEL 1

Nom i llinatges: _____

Centre: _____ Grup: _____

Instruccions

- Per fer la prova utilitza un bolígraf blau o negre no esborrable.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta…).
- En aquest MODEL hauràs de respondre de la manera següent:
  - A la **PART 1**:
    * encerclant l'opció o les opcions de resposta correctes:

A (B) C D

    * escrivint la resposta correcta dins del requadre:

El text diu que…

    * completant les taules en què l'enunciat demana que relacionis columnes:

1	2	3	4
C	B	D	A

    * marcant si les afirmacions són vertaderes (V) o falses (F) amb una creu

	V	F
A.	X	
B.		X
C.	X	
D.		X

  - Fixa't si hi ha una o més respostes correctes per a cada pregunta. Si t'equivoques, retxa l'error i marca de nou la resposta correcta amb un cercle. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament retxada, encercla-la amb un cercle més gran.

  - La **PART 2** és per escriure la redacció final, que ha de tenir unes 15 línies. Si necessites fer una planificació o esquema del text que has d'escriure, pots utilitzar l'espai indicat al quadern amb el nom d'*esborrany*.
    * Recorda que només pots escriure la teva resposta dins l'espai que marca el requadre.

Comprensió oral

Ara escoltaràs un text dos cops. El primer és per respondre les preguntes i el segon per repassar-ne les respostes.

Àudio: Podcast *Mapamundi. Qui controli la intel·ligència artificial, controlarà el món*

1. A l'inici de l'àudio se sent una respiració. Marca quines altres **accions** fa servir el locutor per demostrar que, qui parla, és **humà**.

A. Riure, entristir-se i enfadar-se

B. Riure, pensar i dormir

C. Enfadar-se, menjar i pensar

D. Enfadar-se, ballar i escriure

2. Per què creus que és **necessari aclarir** que qui parla en un principi és un **ésser humà**? Marca si és **vertader (V)** o **fals (F)**.

	V	**F**
Perquè la intel·ligència artificial pot generar àudios i imatges que pareixen reals.		
Perquè la intel·ligència artificial és una aplicació de pagament.		
Perquè ningú té encara accés al ChatGPT.		
Perquè la intel·ligència artificial pot suplantar la identitat d'una persona.		

0-1-2 ☐

3. Relaciona cadascun dels **riscos** que pot generar la intel·ligència artificial amb un d'aquests **problemes** reals.

1. Riscos relacionats amb la salut
2. Riscos relacionats amb els drets fonamentals
3. Riscos relacionats amb la democràcia

A. Difusió d'informació política falsa

B. Suplantació de la identitat

C. Manipulació de la imatge d'una persona

Riscos	**1**	**2**	**3**
Problemes			

0-1-2 ☐

4. Quines d'aquestes característiques **no** estan presents en el text que has escoltat?

A. És un missatge en què abunda l'opinió personal.
B. És un missatge que cerca emocionar l'oient.
C. És un missatge en què importa l'opinió del presentador.
D. És un missatge que pretén ser objectiu.

0-1-2

5. De quina manera es **fa referència** a la **intel·ligència artificial** al llarg de l'àudio?

0-1

6. Creus que és **important** que s'adverteixi que se sentirà una **veu** que **no** és **humana**? Raona breument la resposta.

0-1

7. Un dels riscos de la intel·ligència artificial (IA) del qual adverteix el ChatGPT és el de la **substitució d'ocupacions humanes**. Selecciona un enunciat que expliqui aquest **risc**.

A. La IA organitzarà les feines domèstiques com fer la neteja o la compra.
B. La IA farà el treball que actualment fa una persona en segons quines activitats.
C. La IA crearà més llocs de feina.
D. La IA no substituirà cap treballador al seu lloc de feina.

8. Indica quin enunciat es correspon amb la **idea principal** del text i les **idees secundàries**.

A. La necessitat de fer servir la IA i les eines per emprar-la.
B. L'amenaça que comporta utilitzar la IA i les lleis que hi hauran d'actuar.
C. Presentar la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.
D. El tractament de les dades que fa la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.

9. Quina **tasca** encarrega el presentador al ChatGPT?

0-1

10. **Substitueix** l'adjectiu ***estrella*** de l'enunciat següent per un d'equivalent:

«li hem preguntat al ChatGPT, l'eina **estrella** de la IA generativa»...

0-1-2

11. A l'àudio es fan servir expressions com ***automatització***, ***discriminització algorítmica*** o ***privacitat de les dades***. Selecciona a quin **àmbit** pertanyen aquestes expressions.

A. A la programació i creació de videojocs
B. Al món educatiu
C. A la ciència ficció
D. A la ciència i a la tecnologia

12. **Ordena** aquestes idees segons apareixen al text.

1. Tot plegat fa pensar que la IA és una eina que transformarà el món.
2. S'aclareix quan la veu és humana i quan pertany a la IA.
3. La IA presenta tant avantatges com riscos.

A. En primer lloc
B. En segon lloc
C. En tercer lloc

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1

Comprensió lectora 1

Assevera un personatge de videojoc que

el meu naixement és fruit del treball de mil deïtats paganes. Jornades laborals de catorze hores diàries, sis a la setmana. Matrimonis trencats, baixes per estrès, un parell de despreniments de retina i innombrables teclats rebentats a cops contra la paret. Tot això, per mi. Només per mi. Set anys de feina per crear-me un aspecte, una vida, uns records, uns futurs, un món, una veritat. Una ànima. No soc únicament el protagonista virtual d'un videojoc, soc la cristal·lització de milions de somnis.

[...]

Visc a l'oest estatunidenc de finals del segle XIX. El Far West. No hi visc, vaja, m'han programat, però a partir d'ara parlaré com si aquest artifici fos una realitat física i temporal. Demano nul·la condescendència, si us plau: no sabreu mai si el vostre món també és una recreació programada per éssers dodecadimensionals intuïtivament impossibles d'imaginar. Potser vosaltres també viviu a l'escenari d'un joc macabre i caduc.

Els escenaris per on campo són finits, però sovint no ho semblen. Has d'emprar setanta-cinc hores si vols acabar totes les missions del joc. Més números: un guió de dues mil pàgines, mig milió de línies de diàleg, un miler d'actors, tres mil dies de rodatge, tres-centes mil animacions, dues-centes cançons. A més, un munt de pobles, deserts, canyons, camins i muntanyes on no falta cap detall. Un univers fet per a mi, on tot orbita al meu voltant. El somni dels mortals com vosaltres.

Cerrudo Boada, M., *Lluny vol dir mai més*, 2011

13. Selecciona l'**opció** correcta per completar l'oració.

Aquest text pertany a **1** que es titula **2** i l'autor és **3**

1. Aquest text pertany a	**2. que es titula**	**3. i l'autor és**
A. una pàgina web	A. *Lluny vol dir mai més*	A. Assevera.
B. una novel·la	B. *El far West*	B. anònim.
C. un llibre de text	C. *Assevera un personatge que*	C. Marc Cerrudo Boada.

0-1-2

14. **Substitueix** el substantiu ***naixement*** de l'oració següent per un d'equivalent i fes els canvis de concordança necessaris:

«***el meu naixement*** *és fruit del treball de mil deïtats paganes*»

_____ és fruit del treball de mil deïtats paganes.

0-1

15. Quin és l'**objectiu** del text si tenim en compte la informació que s'hi dona?

A. Explicar quin és el funcionament del videojoc
B. Fer publicitat del videojoc
C. Valorar el treball dels creadors
D. Presentar el personatge

16. Al darrer paràgraf s'indiquen algunes de les **qüestions** que han intervingut en la **creació** del **videojoc**. Indica'n almenys tres.

0-1-2

17. En quin tipus d'**obra literària** trobaries un text com aquest? Indica'n dues.

A. En una novel·la
B. En una autobiografia
C. En un llibre de relats
D. En un poema

0-1

18. **Ordena** aquestes idees segons apareixen al text.

1. Compara la seva vida de personatge virtual amb la d'un ésser humà.
2. Exposa el temps i els sacrificis que han calgut per crear-lo.
3. Enumera totes les accions que s'han realitzat en la creació del videojoc.

A. 1r paràgraf

B. 2n paràgraf

C. 3r paràgraf

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1

19. **On** cercaries **informació** per a la creació d'un videojoc ambientat en el Far West? Marca les fonts adequades.

A. Un llibre d'història de la literatura

B. Una enciclopèdia en línia

C. Un tutorial de programació de videojocs

D. Pel·lícules i sèries ambientades en aquesta època

0-1-2

20. A **quin somni** fa referència la frase que conclou el text «El somni dels mortals com vosaltres»?

0-1-2

La prova continua a la pàgina següent ⇒

Comprensió lectora 2

Lasanya tradicional

Amb lactosa **Amb gluten** **Vegana**

Ingredients per a 4 persones

Per a la bolonyesa

1 ceba mitjana • 100 g de pastanagues • oli d'oliva verge extra • 300 g de carn picada de vedella • 70 g de vi negre • 500 g de tomàquet triturat natural • orenga seca • 1 fulla de llorer • sal • pebre negre molt

Per a la beixamel

500 g de llet • sal • pebre blanc molt • nou moscada ratllada • 60 g mantega • 60 g de farina

Per a l'acabat

12 plaques de lasanya de pasta fresca • 50 g de formatge per gratinar, tipus emmental

Preparació

1. Per a la bolonyesa: piqueu la ceba molt fina. Peleu les pastanagues i ratlleu-les.
2. En una cassola amb una mica d'oli, sofregiu la pastanaga i la ceba a foc baix, fins que la ceba sigui transparent.
3. Afegiu-hi la carn picada i sofregiu-la fins que agafi color. Incorporeu-hi el vi i remeneu-ho fins que s'evapori.
4. Poseu-hi el tomàquet, l'orenga, la fulla de llorer, la sal i el pebre. Deixeu-ho coure 40-45 min, remenant-ho de tant en tant perquè no s'enganxi. Ha de quedar una salsa ben espessa i ben cuita. Afineu-ne el punt de sal i pebre.
5. Per a la beixamel: bulliu la llet amb la sal, el pebre i la nou moscada.
6. En un altre cassó, poseu la mantega i quan s'hagi fos, aboqueu-hi la farina de cop, remeneu-ho i coeu-ho 1 min. Afegiu-hi la llet bullent de cop i deixeu-ho bullir fins que s'espesseixi.
7. En una safata de vidre, poseu una mica de beixamel. Col·loqueu-hi una capa de làmines de lasanya per cobrir la base i afegiu-hi la bolonyesa. Repartiu-hi dues cullerades de beixamel i tapeu-ho amb una altra capa de fulles de lasanya. Repetiu l'operació 3 cops.
8. Poseu-hi beixamel i formatge ratllat per sobre, i gratineu-la 15 min, a 200 °C.

Caballero, D., Cuines núm. 258 abril 2022

21. Indica almenys **dos** dels tres **recipients** de cuina que s'utilitzen al text.

0-1

22. Els **ingredients** per fer la recepta estan **ordenats** en funció de:

A. els comerços on comprar-los.
B. segons el tipus d'aliment.
C. el procés de preparació.
D. el nombre de persones.

23. Quines **qüestions** han d'estar presents en una **recepta de cuina**?
Marca si són **vertaderes (V)** o **falses (F)**.

	V	**F**
Els ingredients i la quantitat necessària		
L'elaboració i els utensilis necessaris		
La data de caducitat dels ingredients		
Les millors marques dels productes		

0-1

24. A què fa **referència** el pronom ***hi*** destacat en negreta del fragment que tens a continuació?

«Poseu-**hi** beixamel i formatge ratllat per sobre, i gratineu-la 15 min a 200 °C.»

0-1

25. Quina és la **intenció** de l'**autor** del text? Selecciona una de les respostes següents.

A. Descartar els ingredients perjudicials per a la salut
B. Valorar la cuina italiana
C. Oferir al lector receptes que no duguin carn
D. Donar instruccions de manera clara i ordenada

26. Com s'expressa a l'apartat de preparació que la **ceba** ha de sofregir-se fins que estigui ben **cuita**? Escriu la resposta en el requadre.

	0-1

27. Al text les paraules ***tomàquet***, *s'**enganxi*** i ***cops*** són **sinònimes** de…

A. *tomàtiga, s'aferri* i *vegades*.

B. *tomàtiga, s'acopli* i *xocs*.

C. *tomata, s'acopli* i *molts*.

D. *tomàtiga, s'aferri* i *xocs*.

28. Raona si aquesta recepta va dirigida al **públic** en **general** o només al **públic** que **no** té **al·lèrgies** alimentàries.

	0-1-2

La prova continua a la pàgina següent ⇒

Comprensió lectora 3

Sorgit del caos

Avui dia, l'origen de l'univers s'explica plantejant un Big Bang, un esdeveniment únic que va significar l'inici de l'existència de tota la matèria de la qual tot i tothom estam formats.

Els antics grecs tenien una altra idea. Van dir que tot havia començat no amb una explosió, sinó amb el Caos.

Caos era un déu, un ésser diví, o només un estat en què no hi havia res? O potser el Caos era el mateix sentit que donam avui a la paraula, una mena de desordre terrible, com l'habitació d'un adolescent però molt pitjor?

Direm només que els grecs pensaven que era el Caos qui, amb una enorme empenta, o una gran arronsada d'espatlles, o un singlot, una vomitada o un estossec, va iniciar la llarga cadena de la creació que finalment ha portat els pelicans i la penicil·lina, els bolets i les boletes, els lleons marins, els lleons, els marins, els éssers humans i els narcisos i l'assassinat i l'art i l'amor i la confusió i la mort i la follia i les galetes.

Sigui quina sigui la veritat, avui dia la ciència està d'acord que tot està destinat a retornar al Caos. El nom que rep aquest destí inevitable és *entropia*, i és part del gran cicle que va del Caos a l'ordre i de nou al Caos. Els teus pantalons van començar sent àtoms caòtics que no se sap com es van unir per esdevenir matèria, que al llarg dels eons es va ordenar per convertir-se en una substància viva que va evolucionar lentament fins a una planta de cotó que va ser teixida per crear aquest material tan elegant que cobreix les teves precioses cames. Amb el temps, abandonaràs els pantalons —ara mateix no, esper— i es podriran en un abocador o els cremaran. En tots dos casos, la seva matèria acabarà alliberada i esdevindrà part de l'atmosfera del planeta. I quan el sol exploti i s'endugui amb ell totes les partícules d'aquest món, incloent-hi els ingredients dels teus pantalons, tots els àtoms que les formen retornaran al fred del Caos. I el que s'aplica als teus pantalons, naturalment, també s'aplica a tu.

Per tant, el Caos, que va ser el principi de tot, també és el Caos que serà la fi de tot.

Ara bé, potser sou la mena de persona que pregunta: «Però, qui o què hi havia abans del Caos?». O bé: «Qui o què hi havia abans del Big Bang? Alguna cosa hi devia haver».

Doncs no, no hi havia res. Hem d'acceptar que no hi havia cap abans perquè el temps encara no existia. Ningú no havia pitjat el botó de l'inici del temps. Ningú no havia cridat «Ara!». I com que el temps encara no havia estat creat, paraules per referir-se al temps com *abans, durant, quan, aleshores, després de dinar* i *dimecres passat* no podien tenir cap significat. Fa rodar el cap, però és així.

Stephen Fry (traducció d'Anna Llisterri), Mites. *La mitologia grega com ningú no te l'ha explicada*, Ara Llibres, 2019

29. Amb quina **teoria científica** actual es compara l'origen de l'univers així com l'entenien els antics grecs?

0-1

30. Marca quin dels enunciats següents explica el concepte d'***entropia***.

A. Amb la unió dels àtoms es crea la matèria de manera que mai no canvia.
B. Amb la unió dels àtoms es crea la matèria i amb el pas del temps tornarà a separar-se en àtoms.
C. La matèria es crea a partir del no res, del caos.
D. Els àtoms varen aturar el caos per tal de provocar el Big Bang.

31. Escriu **dues** de les tres **coses** que els **antics grecs** pensaven que era el **caos**, segons l'autor.

0-1-2

32. Digues quines són les **intencions** d'aquest text.

A. Descriure
B. Exposar
C. Convèncer
D. Instruir

0-1-2

33. Indica quin dels enunciats es correspon amb el **tema** principal del text.

A. Com explica la ciència actual l'origen de l'univers.
B. Com ha canviat el concepte del pas del temps al llarg de la història.
C. Com s'agrupen els àtoms.
D. Què era el Caos per als antics grecs i de quina manera es pot comparar amb les teories actuals.

34. Com entens l'expressió ***Fa rodar el cap*** amb què es tanca el text?

0-1-2

35. Escriu al requadre un dels fragments en què l'**autor s'adreça directament al lector**.

0-1

36. Escriu al requadre algun **exemple** del text que expliqui un **concepte científic**.

0-1

Expressió escrita

37. A continuació hauràs de fer una redacció d'**aproximadament 120 paraules** (més o manco **15 línies** de 8 paraules cada una). Si n'escrius menys es veurà afectada la teva puntuació. Et recomanam que primer facis un esborrany en l'espai en blanc que hi ha a continuació.

Segons un estudi recent[a], tres de cada quatre joves afirmen seguir creadors de contingut digital, mentre que un de cada tres vol dedicar-se a ser com ells.

Indica en primer lloc quin tipus de **continguts digitals** sols visitar (per exemple, relacionats amb la música, l'esport, els viatges o la joventut), i quines **plataformes** fas servir (youtube, tik tok, podcast, twitch, instagram…). A continuació, imagina que decideixes crear els teus **propis continguts** i explica com seria la teva primera experiència: quina plataforma faries servir? En què consistiria la teva proposta? Quins temes hi tractaries? Quina duració tendria? Quins mitjans necessitaries? Ho faries tot sol o acompanyat? Improvisaries o t'ajudaries d'un guió?

[a] ONG FAD Juventud, https://fad.es/

0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37a	37b	37c	37d	37e	37f	37g

0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2	0-1-2
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37h	37i	37j	37k	37l	37m	37n

Esborrany

Si has repassat bé tota la prova...

Enhorabona: has acabat!

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Conselleria d'Educació
i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat
del Sistema Educatiu

Avaluació diagnòstica 2023-2024 IAQSE-CAIB © 2024 by IAQSE is licensed under CC BY-NC 4.0

Les imatges emprades per al disseny de la prova tenen les llicències